

คู่มือการบริหารจัดการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ **ONE PLAN**

จัดทำโดย
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)

คำนำ

การพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ เป็นแนวทางที่สะท้อนถึงพระปรีชาสามารถ และพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ที่ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ จึงได้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ขึ้นทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างตรงจุดและเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ประกอบกับพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการ “สืบสาน รักษา และต่อยอด” การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเสริมสร้าง “ความสุข” และ “ประโยชน์สุข” ให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึง จึงเป็นเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อปวงชนชาวไทยตลอดไป

คู่มือบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำแนวคิด “One Plan” มาส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่อย่างบูรณาการ ทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล ตลอดจนการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการเป็นไปตามพระราชดำริ และสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ คู่มือฉบับนี้ได้มีการปรับปรุงครั้งที่ 1 ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทุกภาคส่วนที่มีบทบาทในการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำริและช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำนักงาน กปร. และ
กระทรวงมหาดไทย
กุมภาพันธ์ 2569

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. ที่มา	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. หลักการสำคัญของการดำเนินงาน	2
3.1 หลักการทรงงานและแนวพระราชดำริที่เกี่ยวข้อง	2
3.2 ลักษณะและที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	5
3.3 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อน พัฒนา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงพื้นที่	6
4. ระบบ One Plan	7
4.1 ความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ One Plan	7
4.2 กลไก และกระบวนการจัดทำแผน กรอบระยะเวลา และหน่วยงานรับผิดชอบ	8
4.3 การควบคุม กำกับ และดูแล	10
4.4 การสนับสนุนการดำเนินการ	10
5. ความเชื่อมโยงระหว่างระบบ One Plan กับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ	12
5.1 หลักการสำคัญของบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ	12
5.2 กลไกและกระบวนการการขับเคลื่อนการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ และการเชื่อมโยงแผนในระดับต่าง ๆ	12
6. การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด ด้วยกระบวนการ One Plan	18
6.1 กลไกการดำเนินงาน	18
6.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน	20
7. การกำกับ ติดตาม และการสนับสนุนการดำเนินงาน	34

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	สรุปสาระสำคัญของกลไกและกระบวนการในระบบ One Plan	8
ตารางที่ 2	ความเชื่อมโยงระหว่างระบบ One plan กับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ	16

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan	7
ภาพที่ 2	กลไกและกระบวนการการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan)	11
ภาพที่ 3	โครงสร้างการขับเคลื่อนการบริหารงานเชิงพื้นที่	15
ภาพที่ 4	บทบาทหน้าที่และกลไกขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของกระทรวงมหาดไทย	18
ภาพที่ 5	กลไกรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่	19
ภาพที่ 6	ขั้นตอนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan	20
ภาพที่ 7	ฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของสำนักงาน กปร.	21
ภาพที่ 8	ตัวอย่างการประเมินโครงการและกำหนดแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา (ตามขั้นตอนย่อยที่ 1.3)	24
ภาพที่ 9	ตัวอย่างการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระดับโครงการ ด้วย Value Chain (ตามขั้นตอนย่อยที่ 2.1 และ 2.2)	27
ภาพที่ 10	แบบฟอร์มบัญชีความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	29
ภาพที่ 11	การนำข้อมูลจากการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ มาจัดทำเป็น โครงการย่อ (Project Brief)	31
ภาพที่ 12	การเชื่อมโยงข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่สู่แผนพัฒนาจังหวัด	32
ภาพที่ 13	กรอบระยะเวลา ขั้นตอน และกลไกรับผิดชอบ	34
ภาพที่ 14	กลไกการติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่	35

คู่มือการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan

1. ที่มา

นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และประธานอนุกรรมการและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ ได้มีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ว่า “ควรให้มีการถอดบทเรียนการดำเนินงานสนองงานพระราชดำริ และมีการจัดทำแผนแม่บทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

สำนักงาน กปร. ได้จัดการประชุมคณะอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ ร่วมกับหน่วยงานเกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2567 มีมติให้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจในพระราชดำริ บริบท และกรอบการดำเนินงานโครงการ โดยนำกระบวนการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอและตำบล (One Plan) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ โดยมีคณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด และคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ เป็นกลไกในการดำเนินการ โดยที่กระบวนการ One Plan คือ การให้ความสำคัญกับการลดกระตุ้มแรกที่การศึกษาทำความเข้าใจภูมิสังคมและสภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ๆ แล้วนำมากำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละโครงการในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการทำงานเพื่อตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการผ่านกระบวนการจัดทำแผนความต้องการในระดับอำเภอตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 ส่งต่อให้จังหวัดนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประจำปีของจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบงบประมาณในขั้นตอนของการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 เป็นประจำทุกปี

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงาน กปร. ได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานเกี่ยวข้อง จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่นาร่อง จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแพร่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช และ

จังหวัดนราธิวาส และได้มีการจัดพิธีส่งมอบคู่มือการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด และคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอในพื้นที่ภาคเหนือ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมแชงกรี-ล่า จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้ทุกจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัดประจำปี (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 989 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2569) ให้เป็นไปตามคู่มือฉบับนี้แล้ว

“คู่มือการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan”

จึงเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานร่วมกันของจังหวัด อำเภอ หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างยั่งยืนในทุกพื้นที่

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด ด้วยกระบวนการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (ระบบ One Plan) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 และเป็นไปตามนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ซึ่งกำหนดขึ้นภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565

2.2 เพื่อให้คณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด และคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการประสานงานและดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการภารกิจ แผนงาน โครงการ และงบประมาณระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยใช้กลไกและกระบวนการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม

3. หลักการสำคัญของการดำเนินงาน

3.1 หลักการทรงงานและแนวพระราชดำริที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 หลักการทรงงาน

3.1.1.1 **ซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน** หากคนไทยทุกคนได้ร่วมมือกันช่วยชาติ พัฒนาชาติ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกันแล้ว ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างมาก

3.1.1.2 รู้ - รัก - สามัคคี

“รู้” การที่จะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

“รัก” เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรักเป็นพลังผลักดันที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ถ้าเรามีความรักแล้วจะมีแรงกระตุ้นให้ทำงานด้วยความเต็มใจ

“สามัคคี” การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือ ร่วมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะเกิดพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

3.1.1.3 **ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ** การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร และแผนที่ ตลอดจนสอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง รวมทั้งศึกษาตรวจสอบและทอดพระเนตรในพื้นที่จริง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

3.1.1.4 **ระเบิดจากข้างใน** ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว หรือตั้งตัว อย่าให้โดยที่ผู้รับยังไม่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

3.1.1.5 **ภูมิสังคม** การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน และใช้หลักในการปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติให้ได้

3.1.1.6 **องค์รวม** การมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นแบบบูรณาการ และกำหนดแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง โดยพิจารณาครบทุกด้านของปัญหา พร้อมแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยงกันเป็นระบบ

3.1.1.7 **คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม** การทำงานทุกอย่างนั้น มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ทุก ๆ ประการ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ

3.1.1.8 **การพึ่งตนเอง** การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การวางเส้นทางชีวิตของตนเองให้เรียบง่าย ธรรมดา และเดินสายกลางด้วยปัญญาพร้อมคุณธรรมในจิตใจ เพื่อนำชีวิตไปสู่ความสมดุลของทรัพยากร ให้มีความมั่นคง และเกิดความยั่งยืนในที่สุด เปรียบเสมือนเป็นการวางรากฐานของอาคารให้แข็งแรง

3.1.1.9 เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องไม้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนายังจะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

3.1.1.10 ปลุกป่าในใจคน ป่าไม้เป็นปัจจัยสำคัญของชีวิตมนุษย์ หากไม่มีการปลูกจิตสำนึกในการรักษาป่าไม้ให้กับทุกคนแล้ว จะทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นไปด้วยความยากลำบาก เจ้าหน้าที่ของรัฐดูแลรักษาป่าไม้ด้วยหน้าที่พึงกระทำ แต่ชาวบ้านจะสามารถดูแลและหวงแหนป่าไม้ด้วยจิตสำนึกเพื่อรักษาปัจจัยแห่งชีวิตของตนเอง

3.1.1.11 ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขปัญหาธรรมชาติ จำเป็นต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดน้ำเสีย ด้วยการใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย โดยอาศัยหลักแรงโน้มถ่วงตามธรรมชาติ (Gravity Flow) หรือการใช้พีชกรองน้ำเสีย การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ด้วยพระราชดำริปลุกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยฟื้นฟูธรรมชาติ รวมถึง การกำจัดขยะ ด้วยการหมักเพื่อให้จุลินทรีย์ที่มีอยู่ในธรรมชาติย่อยสลาย

3.1.1.12 การมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ทั้งประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือที่เรียกว่าประชาพิจารณ์เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยให้เอาชาวบ้านเป็นครู

3.1.2 แนวพระราชดำริ

การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จะน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ มาเป็นหลักของการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎร โดยยึดในเรื่องความเรียบง่าย “Simplify” หรือ “Simplicity” ซึ่งจะต้องเรียบง่ายไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ทั้งในแนวความคิดและด้านเทคนิควิชาการจะต้องสมเหตุสมผล ทำได้รวดเร็วและสามารถแก้ไขปัญหาให้ก่อประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ตลอดจนมุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability) เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด

ทั้งนี้ จากพระปฐมบรมราชโองการของ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2562 **“เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”** เป็นการสะท้อนถึงพระราชปณิธานและความตั้งใจอันแน่วแน่ในการทรงงานเพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตลอดจนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์เองในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรของพระองค์ และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง ตลอดไป ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนควรน้อมนำพระราชปณิธานในการสืบสาน รักษา ต่อยอด การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเป็นหลักชัยในการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

3.2 ลักษณะและที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3.2.1 ลักษณะของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ซึ่งส่งผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในส่วนต่าง ๆ ของประเทศโดยตรง โดยเฉพาะชาวชนบทที่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารและยากจนอย่างแท้จริง โครงการเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การบริหารทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย ดังนั้น “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จึงหมายถึง โครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมใด ๆ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ (อ้างอิง : ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534)

ในปี พ.ศ. 2524 รัฐบาลได้ดำเนินการออก “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2524” และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2524 โดยกำหนดให้มีองค์กรระดับชาติ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เรียกว่า “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” หรือเรียกโดยย่อว่า “กปร.”

อำนาจหน้าที่ของ กปร. คือ เป็นองค์กรกลางระดับชาติ ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามผล และประสานการดำเนินงานของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งปวงที่ดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วและเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อสนองพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ตลอดจนเป็นองค์กรกลางที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานต่าง ๆ เสนอขอ เพื่อการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งให้มีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ทำหน้าที่ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) รับผิดชอบทั้งในด้านวิชาการ กลั่นกรอง ประสานงาน ติดตามประเมินผล และงานธุรการ ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่ กปร. มอบหมาย โดยมีเลขาธิการ กปร. เป็นหัวหน้าสำนักงาน

3.2.2 ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3.2.2.1 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้พระราชทานพระราชดำริโดยตรง

3.2.2.2 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดจากการที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ

3.2.2.3 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่หน่วยงานได้กราบบังคมทูลรายงานและ/หรือ ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเรียบร้อยแล้ว

3.3 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อน พัฒนา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

3.3.1 ต้องเป็นไปตามพระราชดำริและวัตถุประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่ได้มีการจัดตั้งโครงการขึ้นแต่แรก กล่าวคือ การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริใด ๆ ในพื้นที่ ต้องเป็นไปเพื่อการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ๆ โดยตรง หรือเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการได้ยิ่งขึ้น โดยมีสำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เป็นหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหลัก ร่วมกับส่วนราชการผู้รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ ในการประสานงานและกำหนดแนวทางเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งโครงการ

3.3.2 ให้ความสำคัญกับระบบข้อมูลสารสนเทศโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เชื่อมโยง ถูกต้องตรงกัน และมีระบบรายงานที่เป็นปัจจุบัน ทั้งระบบข้อมูลกลางของสำนักงาน กปร. ระบบรายงาน สถานะความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการในระดับพื้นที่ของกระทรวงมหาดไทย และข้อมูล การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม และสร้าง การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพ

3.3.3 นำกระบวนการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan) มาใช้ในการ ขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่ ผ่านกลไกคณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) กลไกคณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด และกลไกคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อน และขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน โครงการ และงบประมาณระหว่างกัน ทั้งงบประมาณตามแผนปฏิบัติ ราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ งบประมาณของส่วนราชการ (งบฟังก์ชัน) และงบประมาณอื่น ๆ เช่น งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการ สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณจากการดำเนินงานของภาคเอกชนและภาคประชาสังคม โดยมี เป้าหมายร่วมกัน คือ การบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการและสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan

4. ระบบ One Plan

4.1 ความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ One Plan

“ระบบ One Plan” หมายถึง ระบบการบูรณาการแผนพัฒนาทุกระดับในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอ เพื่อเป็นฐานข้อมูลของการจัดทำแผนในระดับจังหวัดให้ตรงกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีกลไกและกระบวนการในการบูรณาการระหว่างแผนพัฒนาของส่วนราชการ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และแผนพัฒนาของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างมีเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน และตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ (1) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน และประสานแผนพัฒนาในพื้นที่ผ่านกลไกในแต่ละระดับ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) และ (2) ใช้กระบวนการจัดทำแผนแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมกัน โดยจัดทำเป็น “แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน” “แผนพัฒนาตำบล” และ “แผนพัฒนาอำเภอ/แผนความต้องการอำเภอ” เพื่อให้เกิดแผนรวม จากที่เคยแยกกันมารวมไว้เป็นแผนเดียว ซึ่งจะทำให้การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินโครงการ และการติดตามประเมินผล มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (One Plan, One Budget, One Action)

4.2 กลไก และกระบวนการจัดทำแผน กรอบระยะเวลา และหน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปสาระสำคัญของกลไกและกระบวนการในระบบ One Plan

ระดับของแผน	กลไกดำเนินงาน	กระบวนการจัดทำแผน	กรอบระยะเวลา	หน่วยงานประเมินผล
แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ แผนชุมชน	คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ คณะกรรมการชุมชน	1) นายอำเภอประสานกำหนดจัดเวทีประชาคมตามที่ กม./คกก.ชุมชน เสนอ 2) กม. จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/คกก.ชุมชนจัดทำแผนชุมชน โดยใช้ข้อมูลเวทีประชาคมข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช.2ค. พร้อมจัดลำดับความสำคัญ 3) จัดส่งแผนพัฒนาหมู่บ้านให้กับคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) โดยผ่านที่ทำการปกครองอำเภอ และจัดส่งแผนชุมชนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่ความรับผิดชอบ 4) กม./คกก.ชุมชน นำโครงการประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) ติดตามผลฯ ประเมินผล แผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน 6) ทบทวนแผนฯ ทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบัน	ม.ค. - ก.พ.	1) แผนพัฒนาหมู่บ้าน : ให้ที่ทำการปกครองอำเภอ ประเมินผล และรายงานให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเพื่อรวบรวมแล้วรายงานให้กรมการปกครองทราบ 2) แผนชุมชน : ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินผล และรายงานให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทราบ
แผนพัฒนาตำบล	คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.)	ให้คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) ดำเนินการ ดังนี้ 1) ให้ ก.บ.ต. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล จปฐ. กชช.2ค ข้อมูล อปท. ฯลฯ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 2) รวบรวมแผนหมู่บ้าน/ชุมชน/ท้องถิ่น เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3) นำข้อมูลจาก 1) และ 2) มาจัดทำแผนพัฒนาตำบล พร้อมจัดลำดับความสำคัญ 4) จัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับ อปท. ส่งให้ อปท. ในพื้นที่ 5) จัดส่งแผนพัฒนาตำบลให้กับคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและแผนความต้องการระดับอำเภอ ผ่านสำนักงานอำเภอ 6) ทบทวนแผนฯ ทุกปี เพื่อให้แผนงาน/โครงการเป็นปัจจุบัน	มี.ค. - เม.ย.	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ดำเนินการประเมินผลและรายงานให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดทราบ

ระดับของแผน	กลไกดำเนินงาน	กระบวนการจัดทำแผน	กรอบระยะเวลา	หน่วยงานประเมินผล
แผนพัฒนาอำเภอ	คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.)	คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และแผนความต้องการระดับอำเภอ 2 ระยะ 1) ทบทวนกรอบทิศทางพัฒนาอำเภอ และแจ้งให้ภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้ง อปท. ในพื้นที่ทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกัน 2) จัดทำแผนพัฒนาอำเภอเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้ความเห็นชอบ (ผ่านคณะทำงานกลั่นกรองแผน) ก่อนประกาศบังคับใช้และจัดส่งให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง อปท. ในพื้นที่ทราบ 3) จัดทำแผนความต้องการระดับอำเภอ จัดส่งให้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) จำแนกแผนงาน/โครงการ ในความรับผิดชอบของ อปท. โดยจัดทำเป็นบัญชีประสานโครงการพัฒนาส่งให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับอำเภอ 5) ทบทวนแผนพัฒนาอำเภอ และแผนความต้องการระดับอำเภอ ทุกปี	ต.ค. (ปีก่อน) - เม.ย.	ที่ทำการปกครองจังหวัด ประเมินแผนพัฒนาอำเภอ และรายงานให้กรมการปกครองทราบ
แผนพัฒนาท้องถิ่น	คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	1) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการประสานโครงการตามบัญชีประสานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโครงการของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พร้อมทั้งตรวจสอบโครงการดังกล่าว เพื่อไม่ให้โครงการซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น 3) จัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนา เพื่อจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ	ก.ค.	ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระดับของแผน	กลไกดำเนินงาน	กระบวนการจัดทำแผน	กรอบระยะเวลา	หน่วยงานประเมินผล
การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)	ให้สำนักงานจังหวัด นำปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตามที่ได้รับจากการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ นำไปพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่มาจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด	พ.ศ. - ก.ศ.	สำนักงานจังหวัดรายงานสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยทราบผลการเชื่อมโยงและประสานแผนพัฒนาพื้นที่เข้าสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดหรือแหล่งงบประมาณอื่น ๆ

4.3 การควบคุม กำกับ และดูแล ให้นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ดังนี้

นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำในการประสานแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้ (1) เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยจัดทำแผนลักษณะบูรณาการมิติพื้นที่ (Area) ร่วมกับทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด และเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ระยะ 20 ปี (2) ประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผล และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ (3) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (4) พิจารณาให้หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการ ในกรณีที่มีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องงบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ ผู้ดำเนินการ หรือโครงการ

ทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ มีหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับจังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 การสนับสนุนการดำเนินการ

4.4.1 การดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ หรือการดำเนินการอื่นใดที่เป็นไปภายใต้ระเบียบฯ ให้หน่วยงานหลักซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผนในแต่ละระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณตามความเหมาะสม

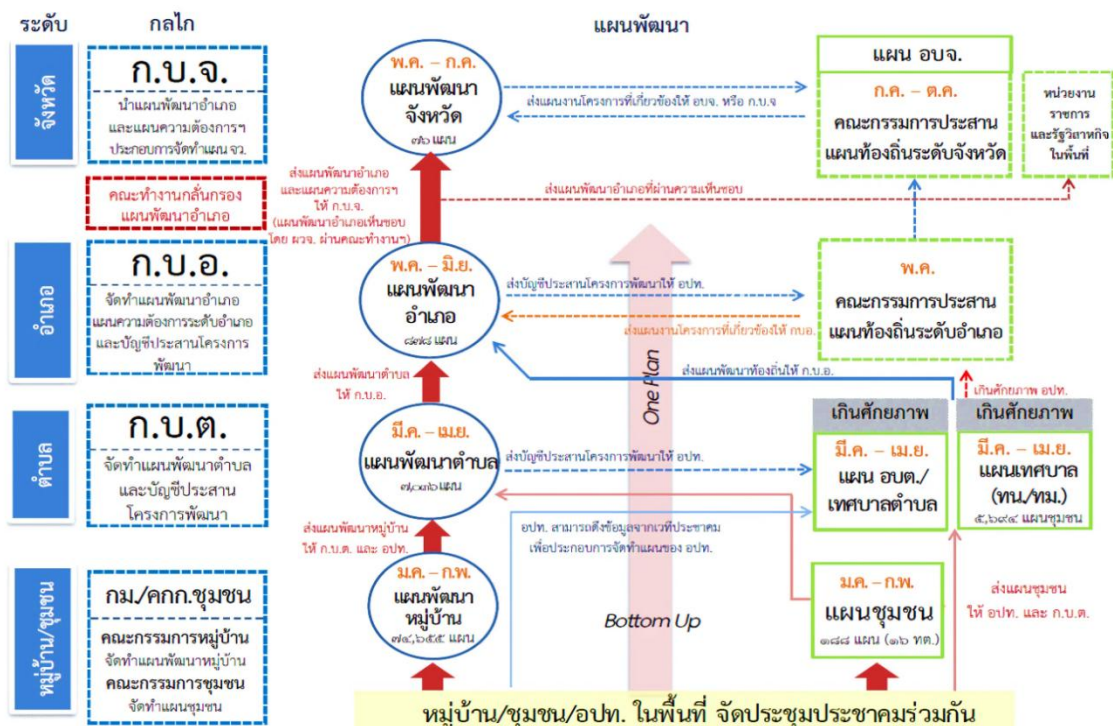
4.4.2 จังหวัด ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ พิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ในแผนพัฒนาอำเภอ แผนความต้องการระดับอำเภอ แผนงานโครงการระดับตำบล แผนงานหรือโครงการระดับหมู่บ้านและชุมชน ไปประกอบการจัดตั้งคำของบประมาณหรือจัดทำ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีตามอำนาจหน้าที่ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น เนื่องจากเป็นแผนงานโครงการที่ผ่านกระบวนการประชาคมของประชาชนในพื้นที่

4.4.3 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพในการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนพัฒนาทุกระดับในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัดได้ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับในจังหวัด เกี่ยวกับการจัดทำแผน การขับเคลื่อนแผน การจัดทำโครงการและบริหารงบประมาณ และหลักสูตรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น ระบบ One Plan จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 ที่จะทำให้การจัดทำแผนและประสานแผนในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในลักษณะแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) โดยมีกลไกและกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากประชาชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอ ที่เป็นระบบเพื่อให้จังหวัดนำไปเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดต่อไป

ภาพที่ 2 กลไกและกระบวนการการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan)

5. ความเชื่อมโยงระหว่างระบบ One Plan กับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ

5.1 หลักการสำคัญของบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 คือ การมุ่งเน้นให้การบริหารงานในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค ยึดถือหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อความผาสุกของประชาชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การพัฒนาแบบองค์รวม มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนควบคู่กัน โดยให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เพื่อสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเชิงพื้นที่ (2) การบริหารงานให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนด การดำเนินการทุกมิติต้องยึดโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาค เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของนโยบายและยุทธศาสตร์ในทุกระดับ (3) การบริหารด้วยการบูรณาการทรัพยากรในพื้นที่ ต้องมีการบริหารจัดการแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ และบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่เป็นไปอย่างประสานสอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส (4) การส่งเสริมความร่วมมืออย่างจริงจัง ต้องมีการสร้างความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนภายในจังหวัด โดยให้แต่ละภาคส่วนมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกขั้นตอน (5) การกระจายอำนาจสู่ระดับปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการดำเนินงาน ควรกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้กับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ภายใต้กรอบนโยบายที่ชัดเจน เป็นการลดขั้นตอน และเพิ่มความคล่องตัวในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงในพื้นที่ และ (6) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ต้องดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความสามารถในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงาน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐ และส่งเสริมการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

5.2 กลไกและกระบวนการขับเคลื่อนการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ และการเชื่อมโยงแผนในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย

5.2.1 กลไกระดับชาติ ได้แก่

5.2.1.1 คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ หรือ ก.น.บ. เป็นกลไกหลักระดับชาติที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดทิศทางนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการทั่วประเทศ เพื่อให้การบริหารจัดการจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับชาติ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง มีหน้าที่วางระบบและขับเคลื่อนนโยบายด้านการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในด้านการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค รวมถึงแผนปฏิบัติราชการประจำปีและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ ก.น.บ. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนดังกล่าว ตลอดจนกลั่นกรองและให้ความเห็นชอบต่อแผนและงบประมาณของพื้นที่ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติ อีกทั้งยังมีบทบาทในการกำกับดูแลแผนของส่วนราชการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับพื้นที่ รวมถึงขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้ร่วมกัน

นอกจากนี้ ก.น.บ. ยังมีอำนาจในการวินิจฉัยและสั่งการกรณีเกิดอุปสรรคจากกฎระเบียบมติ หรือคำสั่งของราชการส่วนกลางที่ขัดขวางการพัฒนาพื้นที่ตามข้อเสนอของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) อีกทั้งยังสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลใดเพื่อดำเนินภารกิจแทนหรือภายใต้การมอบหมายจาก ก.น.บ. และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่พระราชกฤษฎีกา หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย ดังนั้น โดยภาพรวม ก.น.บ. จึงเป็นกลไกเชิงนโยบายที่มีบทบาทสูงสุดในการกำกับ ทิศทาง ขับเคลื่อนและสนับสนุนกลไกการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เกิดความเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างแท้จริงในทุกระดับของประเทศ

5.2.1.2 คณะอนุกรรมการประจำภาค คณะอนุกรรมการประจำภาค เป็นกลไกระดับภาคที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายระดับชาติกับการปฏิบัติในระดับพื้นที่ เพื่อให้การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และระบบที่กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าวเป็นไปตามอำนาจที่บัญญัติไว้ในมาตรา 11 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 ซึ่งได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำภาค โดยมีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจาก ก.น.บ. ทำหน้าที่เป็นประธาน และมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการขับเคลื่อนกลไกบริหารงานภายใต้พระราชกฤษฎีกา ในพื้นที่ ระดับภาค จังหวัด และกลุ่มจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 6 คณะ ตามลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคใต้ชายแดน

โดยแต่ละคณะมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของภาค และมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ รวมถึงบูรณาการการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับชาติ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนทางปฏิบัติของการบริหารงานเชิงพื้นที่ในภาค การจัดทำเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคที่เชื่อมโยงกับนโยบายระดับชาติ การกลั่นกรองแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เป้าหมายการพัฒนาภาค ตลอดจนข้อเสนอ คำขอของงบประมาณ การพิจารณาให้ความเห็นชอบการปรับปรุงแผนในระยะเวลาที่เหมาะสม รวมถึงการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยต้องรายงานผลต่อ ก.น.บ.

อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการยังมีอำนาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงที่จำเป็นและสามารถแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการกิจการตามที่ได้รับมอบหมาย

5.2.1.3 คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ จัดตั้งขึ้น

โดยอำนาจของคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ตามมาตรา 10 (8) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 ซึ่งให้อำนาจ ก.น.บ. ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลใดทำหน้าที่แทนหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ก.น.บ. มอบหมาย โดยมีรองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายจาก ก.น.บ. เป็นประธานคณะอนุกรรมการ โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาทุกระดับ ได้แก่ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตลอดจนข้อเสนอโครงการของหน่วยงานราชการให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาภาคและยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงเสนอแนวทางในการจัดทำและบริหารงบประมาณในระดับพื้นที่ให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการประสานแผนระหว่างกลุ่มจังหวัดหรือระหว่างจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการดำเนินโครงการ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลความสำเร็จของแผนและโครงการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการพัฒนาเชิงระบบ โดยการศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของแผนทุกระดับ รวมถึงการบูรณาการแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้พระราชกฤษฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกันในทุกระดับ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการยังมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการตามภารกิจเฉพาะ

5.2.2 กลไกการบริหารระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด ได้แก่

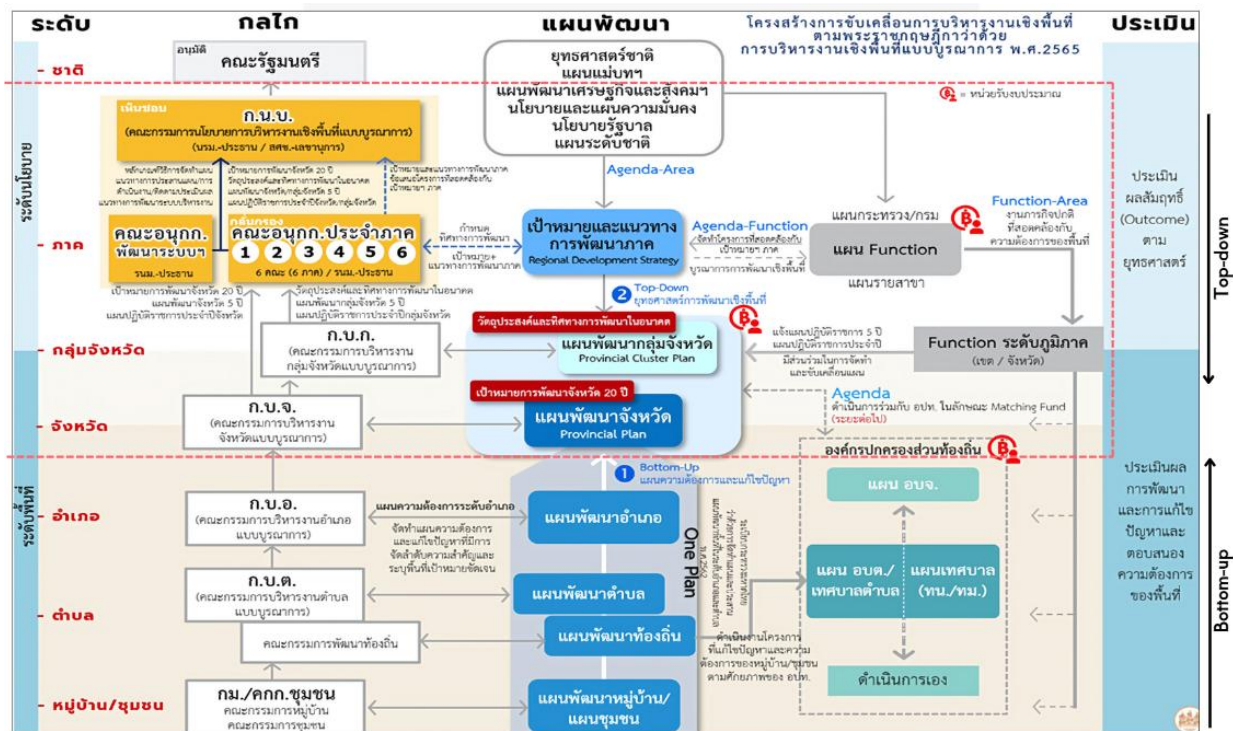
5.2.2.1 คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) จัดตั้งขึ้น

ตามมาตรา 15 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัดทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ถือเป็นกลไกระดับพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายระดับชาติและระดับภาคไปสู่การปฏิบัติจริงในกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ การวางเป้าหมายการพัฒนาในอนาคตของกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภาค และแผนพัฒนาระดับจังหวัดที่ประกอบกันเป็นกลุ่มจังหวัดนั้น มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 34 คือ การจัดทำแผนพัฒนาภูมิภาคให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาในอนาคตที่ ก.น.บ. กำหนด โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในกลุ่มจังหวัดที่ไม่ขัดแย้งกับความต้องการของประชาชนในแต่ละจังหวัด ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัด รวมตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด

ตลอดจนมีอำนาจในการวิเคราะห์ บูรณาการ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมคำขอตั้งงบประมาณของกลุ่มจังหวัด เพื่อนำเสนอ ก.น.บ. พิจารณา และมีหน้าที่กำกับ แนะนำ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

5.2.2.2 คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 13 มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่สำคัญในการบูรณาการและขับเคลื่อนการบริหารราชการในระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด โดย ก.บ.จ. ถือเป็นกลไกที่ทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงหลัก (Focal Point) ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แนวทางการพัฒนาระดับภาค และบริบทปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ในระดับจังหวัด พร้อมทั้งเป็นช่องทางในการสะท้อนข้อมูลที่แท้จริงจากพื้นที่สู่ระดับนโยบาย หน้าที่และอำนาจของ ก.บ.จ. ครอบคลุมทั้งด้านการวางแผนการประสานงาน และการขับเคลื่อนการปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ โดยบทบาทสำคัญปรากฏตามมาตรา 20 ที่บัญญัติให้ ก.บ.จ. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดครั้งละยี่สิบปี และในมาตรา 21 และมาตรา 28 บัญญัติให้ ก.บ.จ. มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดยี่สิบปี แล้วนำเสนอแผนดังกล่าวต่อที่ประชุมรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 24 เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ก.บ.จ. ยังมีหน้าที่กำกับดูแลให้แผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และเป้าหมายการพัฒนาภาค พร้อมทั้งส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถจัดทำบันทึกความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดให้เป็นรูปธรรม

ภาพที่ 3 โครงสร้างการขับเคลื่อนการบริหารงานเชิงพื้นที่

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 นับว่าเป็นการปฏิรูปกระบวนการบริหารจัดการภาครัฐของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและความสัมฤทธิ์ของการนำทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมในระดับพื้นที่ ผ่านกลไกการทำงานที่เชื่อมโยงและบูรณาการแผนงาน โครงการ และงบประมาณเชิงพื้นที่ในทุกระดับอย่างเป็นระบบ โดยเป็นการจัดวางโครงสร้าง กลไกการขับเคลื่อนเชิงระบบ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด โดยระดับชาติมีบทบาทในการกำหนดทิศทางนโยบายภาพรวม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค และนโยบายการพัฒนาประเทศ แล้วส่งต่อมายังระดับภาคและกลุ่มจังหวัดผ่านกลไกคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) และคณะอนุกรรมการประจำภาค ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงนโยบายระดับประเทศกับพื้นที่ผ่านกรอบแนวคิด Agenda-Function และ Function-Area เพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์ และเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ครอบคลุมทั้งเชิงนโยบายและเชิงภารกิจของหน่วยงาน

ในขณะที่กลไกในระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ตามลำดับ มีหน้าที่จัดทำเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดระยะยี่สิบปี การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด/จังหวัด ซึ่งเป็นกระบวนการแบบบนลงล่าง (Top-down Approach) เพื่อถ่ายทอดนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายการพัฒนาระดับชาติและระดับภาค ลงมาสู่การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้การพัฒนาในระดับพื้นที่มีทิศทางที่สอดคล้องกับภาพรวมของประเทศ และได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นจากส่วนกลางอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปความเชื่อมโยงระหว่างระบบ One plan กับระบบการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ดังนี้

ตารางที่ 2 ความเชื่อมโยงระหว่างระบบ One plan กับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ

ประเด็น	ระบบ One Plan (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2562)	การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (พระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2565)	ความเชื่อมโยง
หลักการสำคัญ	บูรณาการแผนพัฒนาจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้เป็น “แผนเดียว” (One Plan)	ใช้พื้นที่เป็นฐานในการบริหารราชการบูรณาการทุกหน่วยงานเพื่อพัฒนาแบบเฉพาะพื้นที่ (Area - based)	เน้นพื้นที่เป็นฐานและการบูรณาการทุกภาคส่วน
ระดับพื้นที่ที่เน้น	เน้นการประสานแผนความต้องการจากล่างขึ้นบน (Bottom up) ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอขึ้นมา	เน้นการประสานแผนเพื่อให้เป็นไปตามทิศทางการพัฒนาของประเทศ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนพื้นที่ในลักษณะแบบบนลงล่าง (Top - down) ตั้งแต่ระดับภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด	One Plan เป็นกลไกระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอ ที่ช่วยสนับสนุนให้การบริหารเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัด สอดคล้องกับปัญหาความต้องการพื้นที่

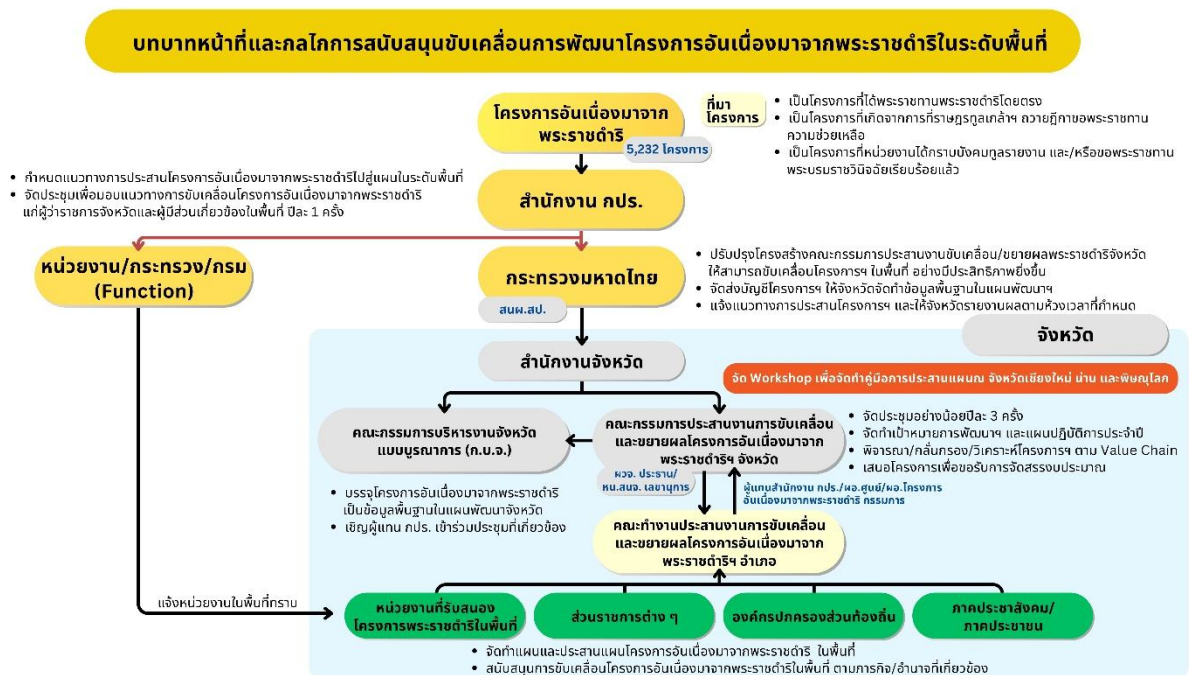
ประเด็น	ระบบ One Plan (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2562)	การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (พระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2565)	ความเชื่อมโยง
กลไกขับเคลื่อน	ประกอบด้วย - คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน - คณะกรรมการบริหารงานตำบล แบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) - คณะกรรมการบริหารอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) มีนายอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบหลัก	ประกอบด้วย - คณะกรรมการนโยบายการบริหารงาน เชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน - คณะอนุกรรมการประจำภาค มีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน - คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัด (ก.บ.ก.) / คณะกรรมการบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เป็นหน่วยขับเคลื่อนระดับกลุ่มจังหวัด/ จังหวัด (Area Management Unit : AMU) มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ประธาน	One Plan ถือเป็นกลไกสำคัญรองรับการบริหารเชิงพื้นที่ที่ซึ่งเชื่อมโยงการพัฒนาพื้นที่แบบบนลงสู่ล่าง หรือ Top-down และแบบล่างขึ้นบน หรือ Bottom-up
การมีส่วนร่วมของประชาชน	เปิดรับจากทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่	เปิดรับจากทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่	มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง
เป้าหมาย	มีการตอบสนองได้ตรงกับสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอ อย่างมีเอกภาพ	เกิดผลสัมฤทธิ์ (Outcome) ของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในเชิงพื้นที่	One Plan ถือเป็นเครื่องมือสำหรับการค้นหาปัญหาความต้องการแบบชี้เป้า (Targeted) โดยอาศัยกรอบการบริหารงานเชิงพื้นที่ในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

6. การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด ด้วยกระบวนการ One Plan

6.1 กลไกการดำเนินงาน

กระทรวงมหาดไทยร่วมกับสำนักงาน กปร. นำระบบ One Plan มาใช้ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้สอดคล้องกับแนวทางพระบรมราโชบาย "สืบสาน รักษา และต่อยอด" ให้มีระบบงานที่ชัดเจนและมีการบูรณาการงบประมาณและข้อมูลพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 4090 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2568 แจ้งให้จังหวัดปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการและคณะทำงานในระดับจังหวัดและอำเภอให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการฯ รวมทั้งนำข้อมูลพื้นฐานและแผนงานโครงการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด โดยกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดแนวทางการประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายเชษฐา โมสิกรัตน์) เป็นประธาน เพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการประสานแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริร่วมกับสำนักงาน กปร.

ภาพที่ 4 บทบาทหน้าที่และกลไกขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวงมหาดไทย

ทั้งนี้ กลไกรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ประกอบด้วย

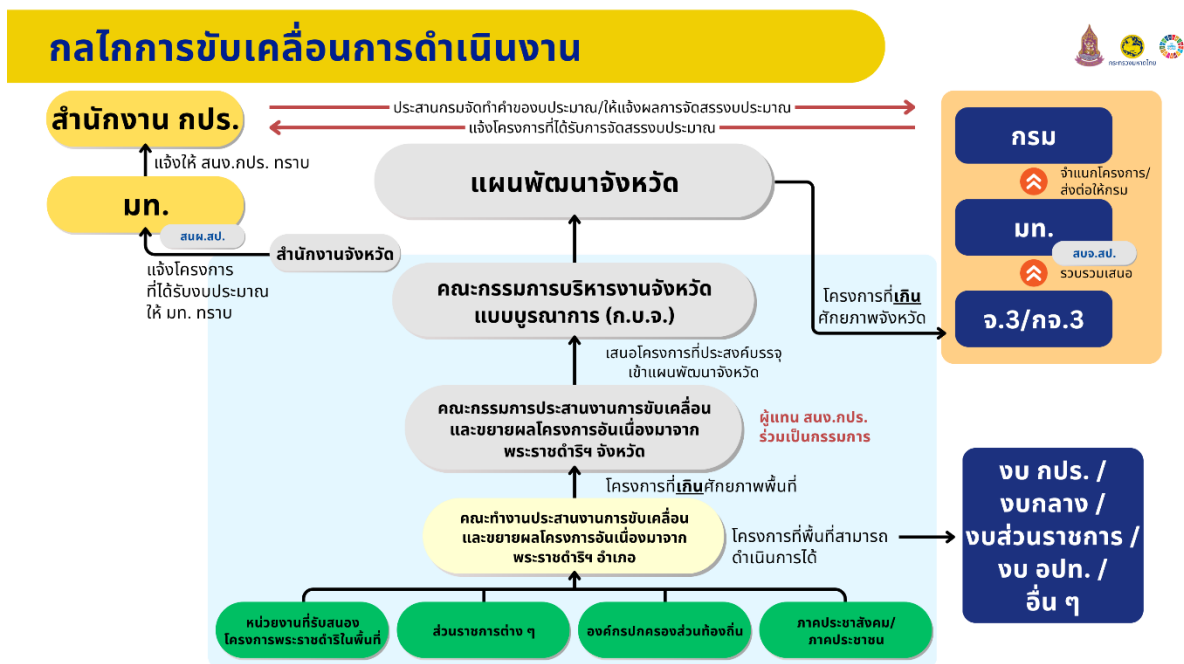
6.1.1 **กลไกระดับจังหวัด** มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และหัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ ประกอบด้วย

6.1.1.1 คณะกรรมการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) มีหน้าที่พิจารณาบรรจุข้อมูลพื้นฐานและแผนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการจังหวัด และเชิญผู้แทนสำนักงาน กปร. ตลอดจนหน่วยงานรับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่เข้าร่วมการประชุม ก.บ.จ.

6.1.1.2 คณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด มีหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพิจารณา/กลั่นกรอง/วิเคราะห์โครงการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเสนอโครงการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีภายใต้แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

6.1.2 **กลไกระดับอำเภอ** ได้แก่ คณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอ (เฉพาะอำเภอที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งอยู่ในพื้นที่) มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับโครงการ และจัดทำแผนความต้องการของอำเภอด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งประสานแผนงานโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตลอดจนร่วมสนับสนุนและบูรณาการการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามภารกิจ/อำนาจหน้าที่

ภาพที่ 5 กลไกรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

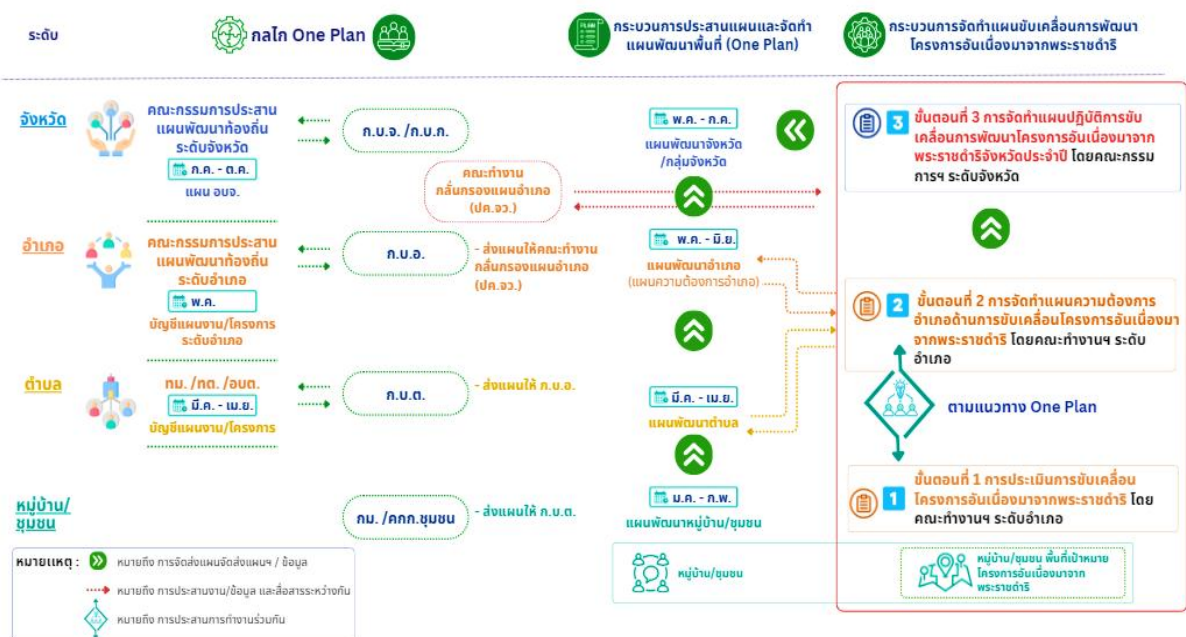

6.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อาศัยกระบวนการ One Plan ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก และ 9 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย คือ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มี 3 ขั้นตอนย่อย ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในระดับโครงการ และการจัดทำแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มี 3 ขั้นตอนย่อย และขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดประจำปี มี 3 ขั้นตอนย่อย ซึ่งแต่ละขั้นตอนเป็นการดำเนินการที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับกระบวนการ One plan ทั้งในประเด็นด้านกรอบระยะเวลาการดำเนินการ โดยขั้นตอนที่ 1 และ 2 จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี และขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดประจำปี จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาการจัดส่งแผนปฏิบัตินโยบายจังหวัด/กลุ่มจังหวัดประจำปี ที่มีกำหนดแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี รวมทั้ง ความสอดคล้องกันในประเด็นด้านกระบวนการจัดทำแผนและประสานแผน

เพียงแต่การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้นั้น มีกลไกคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอ และคณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด เป็นกลไกรับผิดชอบหลัก เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ตามนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.น.บ. กำหนด

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อาศัยกระบวนการ One Plan

6.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การประเมินการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน้าที่ของคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอ เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาและความต้องการของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ผลสัมฤทธิ์ (Outcome) ของการดำเนินงานโครงการในระยะเวลาที่ผ่านมา ตลอดจนปัจจัยภายใน - ภายนอก ที่มีผลกระทบต่อกรดำเนินโครงการ รวมถึงสิ่งที่จะช่วยทำให้การแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อยดังนี้

6.2.1.1 ขั้นตอนย่อยที่ 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากเว็บไซต์ของสำนักงาน กปร. ที่ลิงค์ <https://www.rdpb.go.th/royal-initiative-projects/> เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ และสถานะของการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่อยู่ในพื้นที่อำเภอที่รับผิดชอบ

ภาพที่ 7 ฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของสำนักงาน กปร.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
เกี่ยวกับองค์กร ▾ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▾ ข่าวสาร/กิจกรรม ▾ ศูนย์บริการข้อมูล/คลังความรู้ ▾ หน่วยงานภายใน ▾ Q EN

หน้าหลัก ▸ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▸ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▸ สรุปข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▸ คำนำ

กษัตริย์นักพัฒนา ▾ เศรษฐกิจพอเพียง ▾ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▾ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ▾

สรุปข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

□ คำนำ

ประเภทของโครงการด้านต่างๆ

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคใต้

ไม่ระบุจังหวัด

ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติกว่า 70 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนชาวไทยทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยได้พระราชทานพระราชดำริให้ส่วนราชการต่างๆ ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่า ซึ่งทุกโครงการล้วนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ “ความอยู่ดีกินดีและความผาสุก” ของประชาชนทั้งสิ้น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ในฐานะหน่วยงานกลางในการประสานควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับกรดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านต่างๆ ตลอดจนความจำเป็นในการรวบรวมฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการและกำหนดทิศทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อไปในอนาคต ซึ่งเอกสารฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สำนักงาน กปร. จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำนักงาน กปร.
กันยายน 2568

6.2.1.2 ขั้นตอนย่อยที่ 1.2 การเลือกโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นเป้าหมายในการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอพิจารณาขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยไม่จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนทุกโครงการที่ตั้งในพื้นที่ แต่ให้พิจารณาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานว่าโครงการแต่ละโครงการในพื้นที่มีสถานะและความเหมาะสมในการขับเคลื่อนหรือไม่ โดยโครงการใดที่มีการดำเนินงานหรือมีระบบการบริหารจัดการที่มีความเข้มแข็งดีอยู่แล้ว ก็อาจไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาดำเนินการขับเคลื่อน เช่น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีคณะกรรมการบริหารโครงการฯ หรือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีหน่วยงานรับผิดชอบมีแผนแม่บทการพัฒนาโครงการฯ อยู่แล้ว เป็นต้น

6.2.1.3 ขั้นตอนย่อยที่ 1.3 การประเมินโครงการและกำหนดแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา

โดยเปิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ ดำเนินการ ดังนี้

1) การกำหนดประเด็นปัญหาความต้องการในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย

1.1) ประเด็นปัญหาและความต้องการจากปัจจัยภายในของโครงการและภายในชุมชนเป้าหมาย (Internal Factor) ประกอบด้วย

1.1.1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่

1.1.1.1) ด้านบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่ของโครงการไม่มีทักษะด้านการตลาด หรือยังขาดองค์ความรู้ที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

1.1.1.2) ด้านงบประมาณ เช่น ไม่มีงบประมาณในการบำรุงรักษาโครงการ เป็นต้น

1.1.1.3) ด้านเครื่องมือ เช่น อุปกรณ์เครื่องจักรของโครงการชำรุด เช่น หม้อแปลงไฟฟ้าระเบิด ยังไม่มีได้อนุมัติให้ซ่อมบำรุง ประตุระบายน้ำของโครงการอ่างเก็บน้ำชำรุด สภาพอ่างเก็บน้ำของโครงการตื้นเขิน เป็นต้น

1.1.1.4) ด้านระบบการบริหารจัดการโครงการ เช่น ไม่มีเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการโครงการ การบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น

1.1.2) ด้านผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1.2.1) ด้านผลผลิต (Output) ให้ระบุถึงผลสำเร็จเมื่อเทียบกับเป้าหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้ทราบถึงความก้าวหน้าโครงการว่าอยู่ในระดับใด อย่างไร รวมทั้งมีปัญหาค่าอุปสรรค และความต้องการใดหรือไม่ ที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อให้โครงการดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เสร็จครบถ้วนตามแผนที่กำหนดไว้และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกรณีที่มีการดำเนินการโครงการยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนงานที่กำหนด ก็ให้ระบุข้อมูล เช่น โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ยังดำเนินการได้เพียงร้อยละ 70 ของแผนงานก่อสร้าง เนื่องจากปัญหาอุปสรรคเรื่องการเรียกร้องค่าชดเชย เป็นต้น

1.1.2.2) ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ให้ระบุถึงผลสำเร็จเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ตั้งไว้ เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด อย่างไร รวมทั้งมีปัญหาค่าอุปสรรค และความต้องการใดหรือไม่ ที่ต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อให้โครงการดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น โครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ แต่จากการประเมินพบว่า แม้ประชาชนบางส่วน

จะมีน้ำอุปโภคบริโภคเพียงพอ แต่ก็ยังคงมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง จึงต้องการให้มีการเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำและจัดระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอกับการทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง เป็นต้น

1.1.2.3) ด้านผลกระทบ (Impact) ให้ระบุถึงผลที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่ได้ดำเนินงานโครงการแล้วเสร็จ ว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปตามผลที่คาดว่าจะได้รับตามที่มีการระบุไว้ในโครงการหรือไม่ เช่น โครงการได้กำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับว่า จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หลังจากมีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบกระจายน้ำแล้ว แต่กลับพบว่าเมื่อเวลาผ่านไป ประชาชนในพื้นที่ยังคงประสบภาวะขาดทุนจากการประกอบอาชีพเกษตร มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ หรือประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูมรสุม หรือจากค่าใช้จ่ายด้านต้นทุน ได้แก่ ปุ๋ย ค่าแรงงาน เคมีภัณฑ์ทางการเกษตร ฯลฯ ในการเพาะปลูกที่เพิ่มสูงขึ้น จึงมีความต้องการความช่วยเหลือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะยาว เป็นต้น

1.2) ประเด็นปัญหาและความต้องการจากปัจจัยภายนอก (External Factor) ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งที่เกิดขึ้นอยู่แล้วในปัจจุบัน หรือที่มีแนวโน้มสูงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประกอบด้วย

1.2.1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น การไม่มีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากโครงการ การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การลักลอบนำสินค้าทางเกษตรและปศุสัตว์จากภายนอกเข้ามาขายตามแนวชายแดน ซึ่งส่งผลทำให้ราคาผลผลิตของโครงการมีราคาตกต่ำ เป็นต้น

1.2.2) ด้านสังคม เช่น สภาพสังคมที่ทำให้กลุ่มวัยแรงงานลดลง เกษตรกรส่วนใหญ่สูงอายุ และเยาวชนที่เป็นทายาทของเกษตรกรในพื้นที่โครงการออกไปทำงานนอกพื้นที่ ทำให้ขาดกำลังแรงงาน และการต่อยอดเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการในระยะยาว แนวโน้มจำนวนนักเรียนนักศึกษา ต้องการเดินทางมาศึกษาดูงานโครงการมีจำนวนลดลง เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้บริโภคมีความตระหนักรู้ทางด้านสุขภาพมากขึ้น ในขณะที่ผลิตภัณฑ์จากโครงการยังไม่มีมารับรองมาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อช่องทางจำหน่าย เป็นต้น

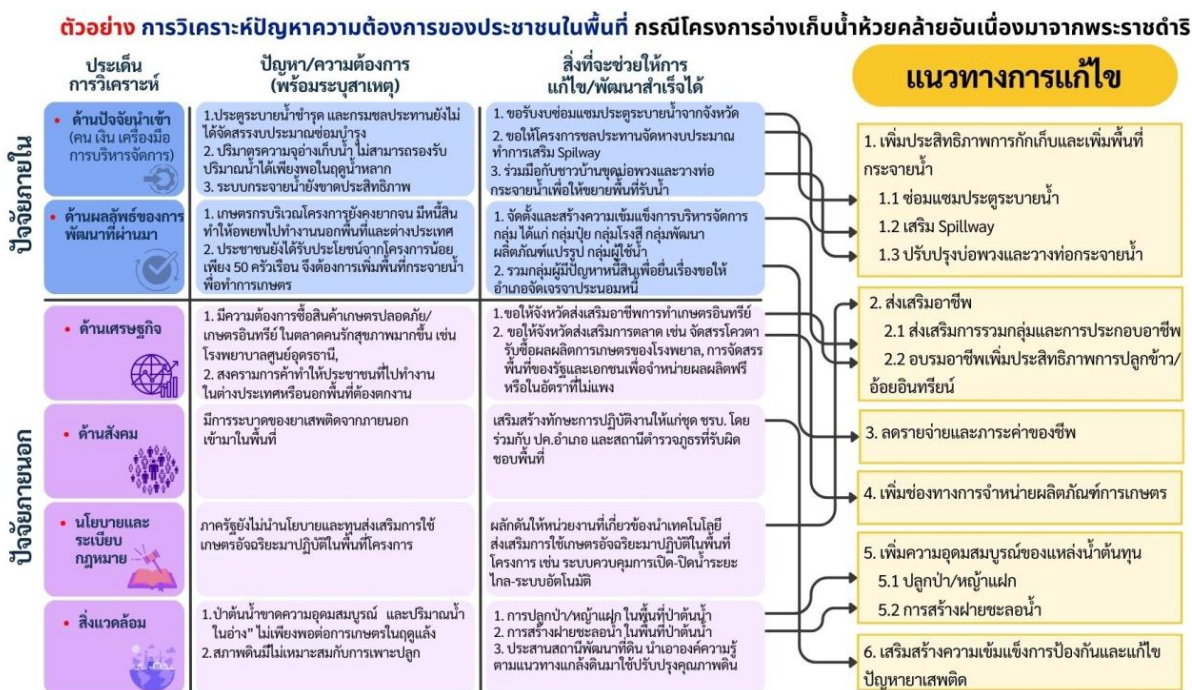
1.2.3) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ บริเวณใกล้เคียงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งผลให้มีปริมาณน้ำต้นทุนไม่เพียงพอ และประสบอุทกภัยในฤดูมรสุม การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และการประกอบอาชีพของเกษตรกรในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

1.2.4) ด้านนโยบาย และระเบียบกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการดำเนินงานของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น การขออนุญาตการใช้พื้นที่ที่ล่าช้า หรือความล่าช้าของการจัดทำแบบรูปราชการ เนื่องจากบุคลากรของหน่วยงานยังขาดทักษะ ทำให้งบประมาณในการขยายผลโครงการตกไป จึงต้องการให้เร่งรัดการอนุญาตพื้นที่ และขอให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเข้ามาเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานเจ้าของโครงการ เพื่อให้การจัดทำแบบรูปราชการและประมาณการราคามีความถูกต้องเหมาะสมตามเทคนิควิชาช่าง และมีความพร้อมในการขอตั้งงบประมาณ เป็นต้น

2) การกำหนดประเด็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนาโครงการประสบความสำเร็จ โดยให้ร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาความต้องการในแต่ละประเด็นว่า จะมีสิ่งใดหรือไม่ที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาความต้องการมีความเป็นไปได้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหน่วยงาน องค์กร บุคคล เทคโนโลยี เครื่องมือ แหล่งทุน ฯลฯ เช่น ปัญหาเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นำข้าวเปลือกมาจำหน่ายให้กับโรงสีข้าวพระราชทาน เนื่องจากโรงสีไม่สามารถรับซื้อข้าวที่มีความชื้นสูง อีกทั้งหม้อแปลงไฟฟ้าของโรงสีเกิดการชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการเช่าหม้อแปลงของการไฟฟ้า ฯลฯ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัญหาความต้องการต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่า สิ่งที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวประสบความสำเร็จ คือ การติดตั้งเครื่องอบข้าวเปลือก ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีความคุ้มค่านำมาติดตั้งเพิ่มเติมในโครงการ รวมทั้งสำนักงานพลังงานจังหวัดมีโครงการติดตั้งระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ การพิจารณาถึงสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนาโครงการประสบความสำเร็จ ควรพิจารณาให้ครอบคลุมในทุกประเด็นปัญหาความต้องการที่ได้มีการระบุร่วมกันไว้ ในข้อ (1.1) และ (1.2) เสร็จแล้ว ให้นำข้อมูลที่ได้มาสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนา ร่วมกัน โดยจำแนกออกเป็นข้อ ๆ เช่น ในกรณีนี้สิ่งที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาความต้องการประสบความสำเร็จ คือ การติดตั้งเครื่องอบข้าวเปลือก และการขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานพลังงานจังหวัดในการติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ ก็ให้ระบุแนวทางการแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนา ว่า “เพิ่มประสิทธิภาพโรงสีข้าวฯ” โดยนำเอาประเด็นในรายละเอียดของการดำเนินงาน ได้แก่ การติดตั้งเครื่องอบข้าวเปลือก และการติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ มากำหนดเป็นข้อย่อย เป็นต้น

ภาพที่ 8 ตัวอย่างการประเมินโครงการและกำหนดแนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา (ตามขั้นตอนย่อยที่ 1.3)

6.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ในระดับโครงการ และแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 โดยคณะทำงานประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ ดำเนินการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน และกำหนดแผนงาน/โครงการ
 เพื่อจัดทำเป็นแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ที่มาจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

6.2.2.1 ขั้นตอนย่อยที่ 2.1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและตัวชี้วัดการดำเนินงาน
 โดยการวิเคราะห์ภาพรวมแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนย่อยที่ 1.3 มาดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดภาพความสำเร็จในอนาคต โดยตั้งคำถามว่า ถ้าได้มีการดำเนินการ
 ตามแนวทางการพัฒนาดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์แล้ว ภาพความสำเร็จในอนาคตของการขับเคลื่อนโครงการคืออะไร
 เช่น กรณีโครงการอ่างเก็บน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีแนวทางในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ
 ด้วยการทำฝายชะลอความชุ่มชื้นและปลูกป่าทดแทน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการกระจายน้ำไปยังพื้นที่
 การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพและรวมกลุ่มทำการเกษตรปลอดภัย ก็อาจสรุปได้ว่า ภาพความสำเร็จ
 ในอนาคตของการขับเคลื่อนโครงการ คือ “ป่าต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
 และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” เป็นต้น

2) กำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับภาพความสำเร็จดังกล่าว เช่น กรณีภาพ
 ความสำเร็จในอนาคตของการขับเคลื่อนโครงการ คือ ป่าต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรมีอาชีพและรายได้
 ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การกำหนดตัวชี้วัดก็อาจประกอบด้วย (1) จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าได้รับ
 การฟื้นฟู (2) จำนวนหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรที่ลดลง เป็นต้น

3) กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้อง
 กับปัญหาและข้อเท็จจริงในพื้นที่ เช่น กรณีตัวชี้วัด คือ จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าได้รับการฟื้นฟู อาจกำหนด
 เป็นจำนวนไร่ เช่น 100 ไร่ เป็นต้น หรือกรณีที่ตัวชี้วัด คือ สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรลดลง อาจกำหนด
 เป็นค่าร้อยละ เช่น ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด เป็นต้น

6.2.2.2 ขั้นตอนย่อยที่ 2.2 การกำหนดโครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้นำเอาแนวทางการพัฒนา/แก้ไข/ปรับปรุงที่กำหนดไว้จากขั้นตอนที่ 1
 มากำหนดเป็นโครงการและกิจกรรมย่อย เช่น

1) กรณีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
 กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ คือ “ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการศึกษา” ประกอบด้วยแนวทางย่อย
 3 แนวทาง ได้แก่ (1) ปรับปรุงและก่อสร้างหอพักนักเรียนให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย (2) จัดหาทัศนูปกรณ์
 และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้ครบทุกชั้นเรียน และ (3) จัดสร้างพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (สนามเด็กเล่น) เพื่อ
 ส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนทุกช่วงวัย ก็ให้นำแนวทางหลักมากำหนดเป็นโครงการ คือ “โครงการปรับปรุง
 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา” และให้นำแนวทางย่อย ๆ ทั้ง 3 ข้อมากำหนดเป็นกิจกรรมย่อย ได้แก่

(1) กิจกรรมการปรับปรุงและก่อสร้างหอพักนักเรียนให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย (2) กิจกรรมการจัดการทัศนูปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้ครบทุกชั้นเรียน และ (3) กิจกรรมการจัดสร้างพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (สนามเด็กเล่น) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย เป็นต้น

2) กรณีโครงการโรงสีข้าวพระราชทาน กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ คือ “เพิ่มประสิทธิภาพโรงสีข้าวพระราชทาน” ประกอบด้วยแนวทางย่อย ๆ 2 แนวทาง ได้แก่ (1) ติดตั้งเครื่องอบข้าว และ (2) ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ ก็ให้นำแนวทางดังกล่าวมากำหนดเป็นโครงการ คือ “โครงการเพิ่มประสิทธิภาพโรงสีข้าวพระราชทาน.....” และให้นำแนวทางย่อย ๆ ทั้ง 2 ข้อมากำหนดเป็นกิจกรรมย่อย ได้แก่ (1) งานติดตั้งเครื่องอบข้าว และ (2) งานซ่อมแซมหม้อแปลงไฟฟ้า เป็นต้น

3) เมื่อกำหนดโครงการและกิจกรรมย่อยได้ครบถ้วน สอดคล้องกันและเป็นแนวทางที่เห็นร่วมกันว่า น่าจะทำให้เกิดความสำเร็จตามตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และภาพความสำเร็จในอนาคตที่กำหนดไว้ได้เรียบร้อยแล้ว ให้นำโครงการและกิจกรรมย่อยมาบูรณาการเชื่อมโยงกันด้วยเทคนิคห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) ในลักษณะโครงการต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง ให้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญ และระบุหน่วยงานดำเนินการ รวมถึงความต้องการด้านงบประมาณของแต่ละโครงการ/กิจกรรมไว้ด้วย โดยมีวิธีการ ดังนี้

3.1) การจำแนกประเภทโครงการต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง ดำเนินการ ดังนี้

3.1.1) โครงการประเภทต้นทาง คือ โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่สามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อปริมาณและคุณภาพของน้ำต้นทุนที่จะเข้าสู่พื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวข้อง ประเภทต่าง ๆ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของป่ามีผลต่อระบบน้ำต้นทุนที่จะเข้ามาสนับสนุนอ่างเก็บน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ หรือทักษะการทำนามีผลต่อคุณภาพข้าวที่จะนำมาจำหน่ายให้แก่โรงสีข้าวพระราชทาน หรือระบบน้ำหรือการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น

3.1.2) โครงการประเภทกลางทาง คือ โครงการประเภทปรับปรุงหรือพัฒนาในขอบเขตพื้นที่และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หลักของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโดยตรง เช่น โครงการปรับปรุงซ่อมแซมโรงสีพระราชทานโดยตรง หรือโครงการปรับปรุงซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านแหล่งน้ำโดยตรง หรือโครงการปรับปรุงระบบการเรียนการสอน หอพักนักเรียน สนามเด็กเล่น ระบบโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโดยตรง เป็นต้น

3.1.3) โครงการประเภทปลายทาง คือ โครงการที่มีลักษณะเป็นการต่อยอดและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจากวัตถุประสงค์ดั้งเดิม ซึ่งจะเกิดผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่โครงการ เช่น โครงการเพิ่มช่องทางการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับโครงการโรงสีพระราชทาน หรือโครงการประเภทขยายพื้นที่รับน้ำและส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรในกรณี

โครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ หรือโครงการจัดทำแปลงสาธิตเพื่อขยายผลองค์ความรู้และทักษะของโรงเรียนไปสู่ครัวเรือนในชุมชนให้มีการประกอบอาชีพ มีการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการดำเนินการเพื่อให้เด็กนักเรียนมีโอกาสและมีการศึกษาที่เพิ่มขึ้นและนำกลับมาช่วยครอบครัวและชุมชนของตนเองในอนาคต เป็นต้น

3.2) การจัดลำดับความสำคัญโครงการ/กิจกรรมย่อย ดำเนินการ ดังนี้

3.2.1) โครงการที่ตอบสนองต่อปัญหาความต้องการ เป้าหมายและตัวชี้วัดได้มากกว่า เป็นโครงการที่มีความสำคัญในลำดับที่ดีกว่า

3.2.2) กรณีไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญด้านการตอบสนองต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจน ให้พิจารณาถึงความพร้อมของหน่วยดำเนินการ ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านพื้นที่ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการโครงการ/สินทรัพย์ภายหลังการดำเนินการแล้วเสร็จ เป็นต้น ซึ่งโครงการใดที่เห็นว่ามีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่า ให้มีความสำคัญในลำดับที่ดีกว่า

3.2.3) กรณีไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญได้อย่างชัดเจน ให้พิจารณาว่าโครงการใดจะสามารถดำเนินการเป็นผลสำเร็จได้เร็วกว่า (Quick Win) ก็ให้มีความสำคัญในลำดับที่ดีกว่า

3.3) การระบุแหล่งงบประมาณดำเนินการหรือแหล่งงบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุน ได้แก่ (1) งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (2) งบประมาณของส่วนราชการ (3) งบประมาณของ อปท. (4) งบประมาณของภาคเอกชน และ (5) งบประมาณของสำนักงาน กปร.

ภาพที่ 9 ตัวอย่างการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินระดับโครงการ ด้วย Value Chain (ตามขั้นตอนย่อยที่ 2.1 และ 2.2)

ตัวอย่าง การใช้ Value chain เพื่อทำชุดโครงการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ชื่อโครงการ : โครงการขับเคลื่อนโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

6.2.2.3 ขั้นตอนย่อยที่ 2.3 การจัดทำแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามแนวทางปฏิบัติรองรับการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 เพื่อจัดส่งให้คณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานและบัญชีแผนงาน/โครงการ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ..... ต่อไป โดยดำเนินการดังนี้

1) การจัดทำบัญชีแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปี..... โดยนำรายการโครงการ/กิจกรรมย่อย จากการกำหนดโครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเชิงบูรณาการด้วยห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) จากขั้นตอนย่อยที่ 2.2 มารวบรวมรายละเอียดโครงการและกิจกรรมย่อยเพื่อขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามแบบฟอร์มแผนความต้องการอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 11 รายการ ได้แก่

- 1.1) คอลัมน์ที่ 1 ลำดับที่
- 1.2) คอลัมน์ที่ 2 ชื่อโครงการ
- 1.3) คอลัมน์ที่ 3 ลำดับความสำคัญโครงการ (กรณีเป็นโครงการที่มีกิจกรรมย่อย ให้จัดลำดับความสำคัญในระดับกิจกรรมย่อยด้วย)
- 1.4) คอลัมน์ที่ 4 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
- 1.5) คอลัมน์ที่ 5 ความสอดคล้องกับแผนงานตามพัฒนาจังหวัด
- 1.6) คอลัมน์ที่ 6 กิจกรรมย่อย ระบุรายการกิจกรรมย่อย ๆ (ถ้ามี)
- 1.7) คอลัมน์ที่ 7 ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดและตัวชี้วัดตามแผนพัฒนาจังหวัด
- 1.8) คอลัมน์ที่ 8 หน่วยดำเนินการ ให้ระบุหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงานโครงการ
- 1.9) คอลัมน์ที่ 9 งบประมาณ (บาท) โดยสามารถประมาณการตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในเบื้องต้นก่อนได้ หากยังไม่มีการจัดทำรายละเอียดและประมาณการราคาที่ชัดเจน เนื่องจากในขั้นตอนของการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด จะมีการมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการในขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการที่มีความเหมาะสมตามเงื่อนไขของแหล่งงบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุน
- 1.10) คอลัมน์ที่ 10 แหล่งงบประมาณ ขอให้ระบุแหล่งงบประมาณที่ต้องการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและความเป็นไปได้ของแหล่งงบประมาณนั้น ได้แก่
 - งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หมายถึง ขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

2.2) แผนงาน..... ให้ระบุ “แผนงานขับเคลื่อนโครงการ.....(ระบุชื่อ).....อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เช่น แผนงานขับเคลื่อนโครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

2.3) ระบุรายละเอียดของโครงการ ดังนี้

2.3.1) ชื่อโครงการให้ระบุชื่อโครงการที่กำหนดภายใต้แผนงานขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในข้อ 2.2

2.3.2) ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล ให้นำข้อมูลจากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ความเป็นมา สถานะของการดำเนินงาน ปัญหาความต้องการ และแนวทางการพัฒนา มาเขียนอธิบายโดยสรุปเป็นสาระสำคัญของหลักการ และเหตุผลในการจัดทำโครงการ

2.3.3) ความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัด ต้องระบุให้สอดคล้องกับที่ได้ระบุไว้ในแบบฟอร์มบัญชีแผนความต้องการอำเภอ

2.3.4) วัตถุประสงค์ของโครงการ ให้ระบุโดยนำประเด็นแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนที่ 1 มาเขียนสรุปเป็นวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโรงสีข้าวพระราชทาน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เพื่อเพิ่มทักษะการแปรรูปและช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ตชด. เป็นต้น

2.3.5) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ให้ระบุให้ตรงกับตัวชี้วัดตามโครงการ

2.3.6) พื้นที่เป้าหมาย ให้ระบุพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพื้นที่เป้าหมายใกล้เคียงที่ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม สำหรับขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.7) กิจกรรมหลัก ให้นำชื่อกิจกรรมภายใต้โครงการขับเคลื่อนมาระบุไว้ไปโดยลำดับ ทั้งนี้ ให้ระบุวงเงินงบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมด้วย

2.3.8) หน่วยดำเนินการ ให้ระบุหน่วยงานเจ้าภาพหลักในระดับโครงการ (Project Brief) ที่รับผิดชอบในการบูรณาการระหว่างกิจกรรม

2.3.9) ระยะเวลาในการดำเนินงาน ให้ระบุตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตลอดจนความจำเป็นเร่งด่วนของโครงการ เช่น ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เร่งด่วนมากหรือมีงบประมาณที่จะดำเนินการในปีงบประมาณแรกอยู่แล้ว ก็ให้ระบุปีงบประมาณแรกของแผน อาทิ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เป็นต้น หรือในกรณีมีความต้องการจัดทำเป็นคำของบประมาณประจำปีโดยจังหวัด หรือโดยส่วนราชการ ก็ให้ระบุปีงบประมาณที่จะมีการจัดทำร่าง พ.ร.บ.งบประมาณประจำปี เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 เป็นต้น

2.3.10) งบประมาณ (บาท) ให้ระบุจำนวนงบประมาณรวม

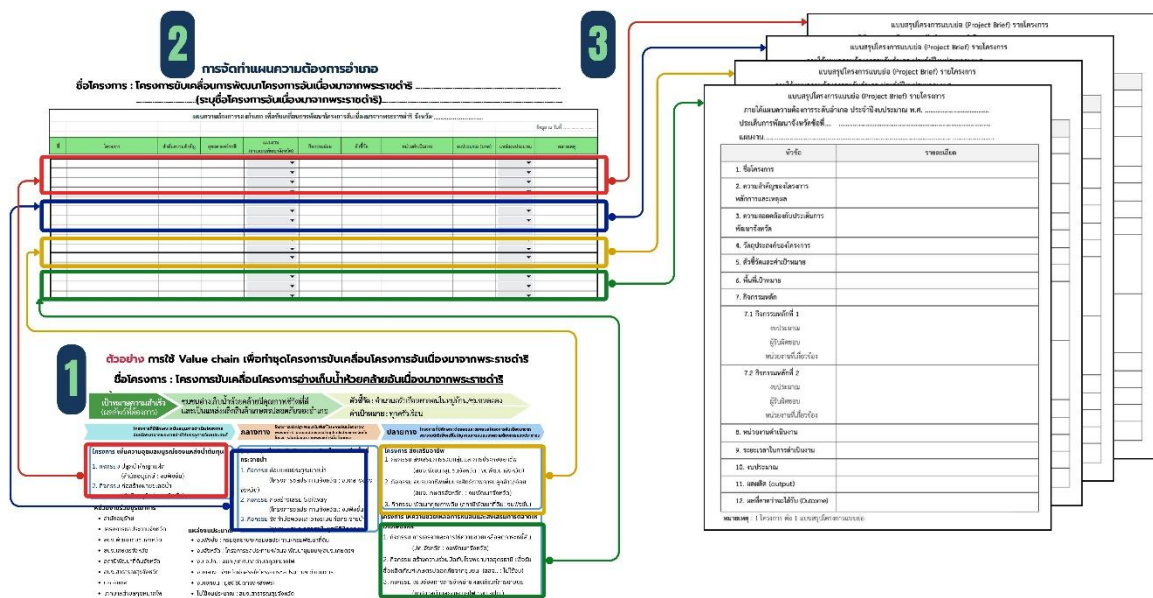
2.3.11) ผลผลิต (Output) ระบุผลผลิตที่ได้จากโครงการ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินงานได้ครบถ้วนตามที่โครงการได้ระบุเป้าหมายไว้ เช่น จำนวนเกษตรกรได้รับการฝึกอาชีพ จำนวน 100 คน หรือมีการปรับปรุงระบบคลองส่งน้ำ เป็นระยะทาง 1 กิโลเมตร เป็นต้น

2.3.12) ผลลัพธ์ (Outcome) ระบุผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินงานได้ครบถ้วนตามที่โครงการได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ เช่น เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือมีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากคลองส่งน้ำ จำนวน 1,000 ไร่ และเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน 100 ครัวเรือน เป็นต้น

2.3.13) ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Impact) ระบุผลของการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในวงกว้างทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ เช่น เกษตรกรมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้นภายหลังจากการอบรมและนำเอาความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ หรือเกษตรกรสามารถทำเกษตรอย่างต่อเนื่องและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินโครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ เป็นต้น

ภาพที่ 11 การนำข้อมูลจากการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ มาจัดทำเป็นโครงการย่อ (Project Brief)

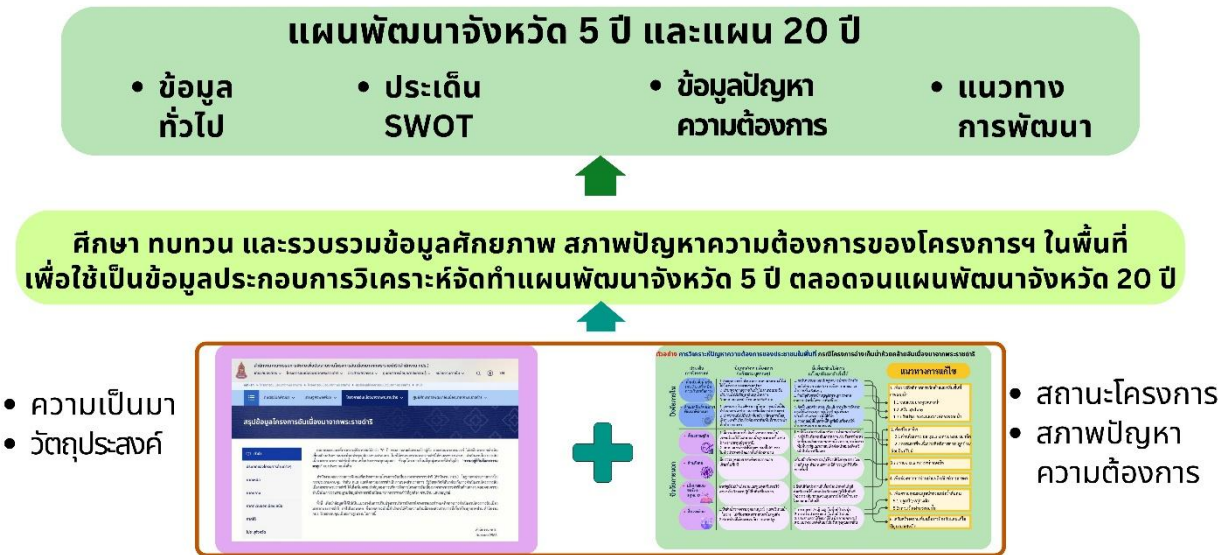
เทคนิคการจัดทำโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของอำเภอในการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3) การประสานแผนร่วมกับกลไกคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ แล้วจัดส่งบัญชีโครงการ/กิจกรรม ตามแบบฟอร์มแผนความต้องการอำเภอและแบบสรุปโครงการแบบย่อ ให้กับคณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัด ทั้งนี้ ควรจัดส่งฯ ให้จังหวัด ภายในเดือนมิถุนายนของปี เพื่อให้อยู่ในกรอบระยะเวลาการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีผลต่อการขอรับการจัดสรรงบประมาณ

6.2.3 ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัด ประจำปี โดยคณะกรรมการประสานงานการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

6.2.3.1 ขั้นตอนย่อยที่ 3.1 ทบทวนและบรรจุข้อมูลพื้นฐานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นข้อมูลพื้นฐานในแผนพัฒนาจังหวัด สำหรับใช้ประกอบการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
ภาพที่ 12 การเชื่อมโยงข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่สู่แผนพัฒนาจังหวัด

6.2.3.2 ขั้นตอนย่อยที่ 3.2 รวบรวมแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกอำเภอนำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัด.....ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) การกำหนดระยะเวลาของแผนฯ ให้กำหนดเป็นแผนระยะ 3 ปี ในลักษณะ Rolling plan ที่มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี เช่น ปีแรก เป็นแผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2569 – 2571 ส่วนปีต่อไปก็เป็นแผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2570 – 2572, แผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2571 – 2573 ไปเรื่อย ๆ โดยมีแนวทางการกำหนดโครงการในแต่ละปี ดังนี้

1.1) ลักษณะโครงการในปีงบประมาณแรกของแผน ได้แก่ โครงการที่มีงบประมาณดำเนินการแล้ว หรือมีความสำคัญเร่งด่วน ซึ่งจังหวัด/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อนเปลี่ยนแปลงหรือสามารถโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาดำเนินการได้ในปีงบประมาณปัจจุบัน หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน และมีงบประมาณแหล่งอื่นที่สนับสนุนเพิ่มเติมในปีงบประมาณปัจจุบัน เช่น งบเหลือจ่ายของส่วนราชการ งบกลางรองนายกฯ งบกลางที่กระทรวงมหาดไทย หรือสำนักงาน กปร. พิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมให้ เป็นต้น

1.2) ลักษณะโครงการในปีงบประมาณที่ 2 ของแผน ได้แก่ โครงการที่มีแผนและงบประมาณที่เตรียมดำเนินการในปีงบประมาณต่อไป (ที่จะมาถึง) หรือมีความสำคัญเร่งด่วน และจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีความพร้อมหรือสามารถปรับแผนประจำปีที่จะถึงมาดำเนินการได้ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน และมีงบประมาณแหล่งอื่นที่เตรียมจะสนับสนุนได้ในปีงบประมาณที่จะถึง เช่น งบกลางรองนายกฯ งบกลางที่กระทรวงมหาดไทย หรือสำนักงาน กปร. จะจัดสรรให้ เป็นต้น

1.3) ลักษณะโครงการในปีงบประมาณที่ 3 ของแผน ได้แก่ โครงการที่ยังไม่มีงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณปัจจุบันหรือปีงบประมาณที่จะถึง ตาม 1.1) และ 1.2) แต่มีความสำคัญสอดคล้องกับความต้องการและมีความคุ้มค่าที่จะดำเนินการ โดยจังหวัด ส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเตรียมความพร้อมและจัดทำรายละเอียดบรรจุเข้าแผนปฏิบัติราชการประจำปีตามปฏิทินการจัดทำร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือการจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งในกรณีนี้ให้จังหวัดเสนอบรรจุโครงการเข้าแผนปฏิบัติราชการประจำปี ผ่านกลไก ก.บ.จ. จัดส่งให้หน่วยงานเกี่ยวข้องภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

2) จัดทำแผนฯ ตามแบบฟอร์มที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (ภาคผนวก) โดยมีองค์ประกอบแผน ดังนี้

2.1) บทสรุปผู้บริหาร (สาระสำคัญของแผน)

2.2) ข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

2.3) ความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด

2.4) การวิเคราะห์ที่สังเคราะห์ข้อมูลโครงการพระราชดำริในพื้นที่/แผนความต้องการของอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.5) เป้าหมายและแนวทางการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัด ระยะ 3 ปี

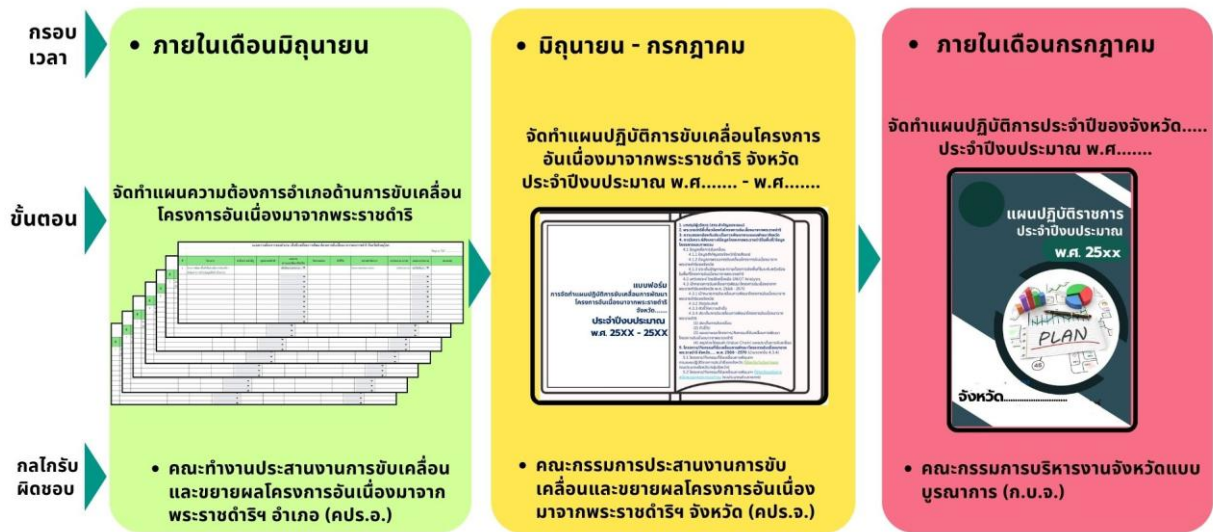
2.6) โครงการ/กิจกรรม ที่ขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัด..... พ.ศ.

ทั้งนี้ ในการจัดทำโครงการให้คณะกรรมการประสานงานและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและขยายผลฯ จังหวัด นำข้อมูลบัญชีแผนความต้องการอำเภอด้านการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่มาพิจารณาร่วมกับหน่วยงานเกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานและ/หรือสนับสนุนงบประมาณ เช่น (1) การพิจารณาโอนเปลี่ยนแปลงโครงการ/งบประมาณของหน่วยงานมาดำเนินการ หรือการพิจารณาสนับสนุนงบกลางๆ ที่ได้รับการจัดสรร ในกรณีที่โครงการที่ขอรับการสนับสนุนมีความจำเป็นเร่งด่วนและมีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที หรือ (2) การมอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่จัดทำรายละเอียดโครงการบรรจุเป็นโครงการเพื่อจัดทำเป็นคำของบประมาณจังหวัดตามปฏิทินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หรือ (3) การมอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่สนับสนุนหรือจัดทำรายละเอียดโครงการขอรับการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดจากส่วนกลาง (จ.3/กจ.3) ตามแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หรือ (4) การประสานงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่พิจารณาสนับสนุนและ/หรือจัดสรรงบประมาณดำเนินการ หรือ (5) การสร้างความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาอื่น ๆ และภาคธุรกิจเอกชนเพื่อดำเนินกิจกรรมในลักษณะการประกอบการเพื่อสังคม (CSR) เป็นต้น

3) กรอบระยะเวลา ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ดำเนินการให้อยู่ภายในกรอบระยะเวลา ให้ทันกับการจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อบรรจุโครงการในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

และกลุ่มจังหวัด (ก.บ.จ. และ ก.บ.ก. ต้องจัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีให้ ก.น.บ. ภายในเดือนกรกฎาคม ของทุกปี)

ภาพที่ 13 กรอบระยะเวลา ขั้นตอน และกลไกรับผิดชอบ

6.2.3.3 ขั้นตอนย่อยที่ 3.3 จัดส่งแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด..... ประจำปี พ.ศ. - ให้กระทรวงมหาดไทย ภายในวันที่ 31 กรกฎาคมของทุกปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในภาพรวม การจัดทำข้อมูลในการกำกับติดตามในเชิงนโยบาย (Dashboard) การแลกเปลี่ยนข้อมูล (Share data) ระหว่างหน่วยงานในส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลร่วมกันในการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคและ/หรือสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เช่น การประสานงานให้ส่วนราชการสนับสนุนงบประมาณโครงการตามความต้องการของพื้นที่ (จ.3/กจ.3) ตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัดและความต้องการของอำเภอ เป็นต้น

7. การกำกับ ติดตาม และการสนับสนุนการดำเนินงาน

7.1 สำนักงาน กปร. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมกับกระทรวง/กรมที่เกี่ยวข้อง ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดให้มีกลไกคณะทำงานกำกับและติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแบบบูรณาการในพื้นที่ ในคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ สนับสนุน และร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรค ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับจังหวัด

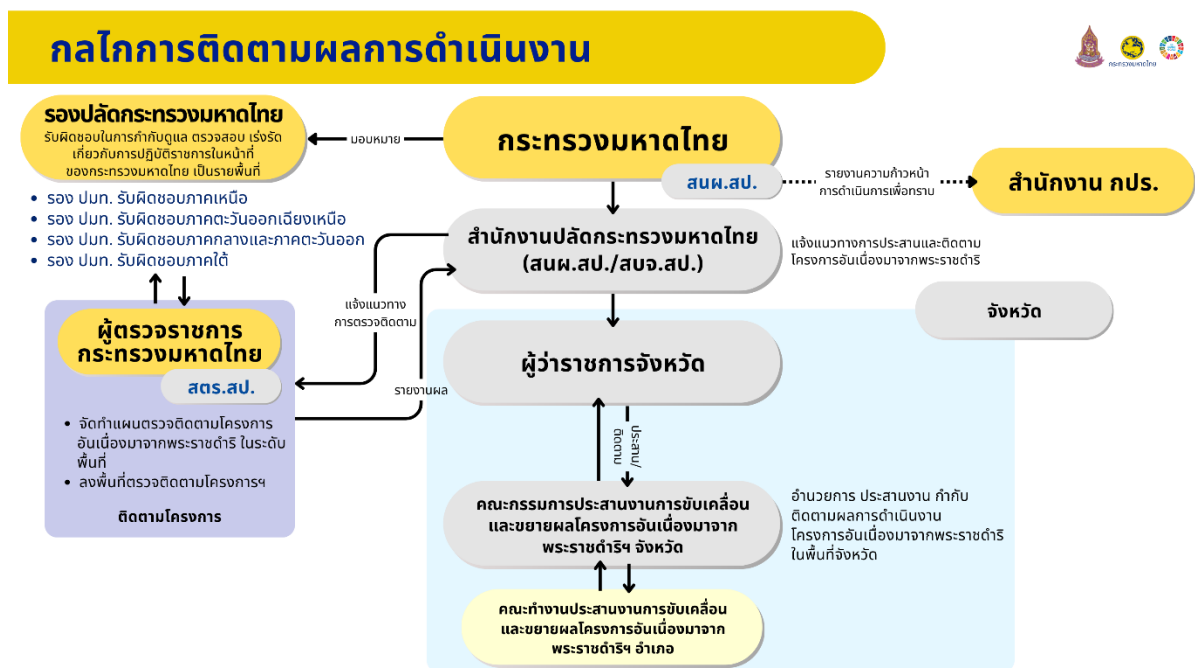
7.2 กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานสนับสนุน/หนุนเสริมการดำเนินงานของ สำนักงาน กปร. ในระดับพื้นที่ โดยจัดให้มีกลไกคณะทำงานกำกับและติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ ด้วยกระบวนการ One Plan กระทรวงมหาดไทย โดยทำหน้าที่ประสานงานและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับสำนักงาน กปร. และหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงาน และนิเทศ กำกับ ติดตาม ตลอดจนสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่ให้เป็นไปตาม

แนวทางที่กำหนด พร้อมกับใช้กลไกปกติของกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้การกำกับ ติดตามการดำเนินงานในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

7.2.1 รองปลัดกระทรวงมหาดไทยในแต่ละพื้นที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแล ตรวจสอบ เร่งรัด เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย เป็นรายพื้นที่

7.2.2 ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดทำแผนการตรวจติดตาม และลงพื้นที่เพื่อตรวจติดตาม

ภาพที่ 14 กลไกการติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่

ภาคผนวก

รายการเอกสารภาคผนวก

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
- คำสั่งสำนักงานองคมนตรี ที่ 1/2567 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- คำสั่งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 2/2567 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2567 เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระดับพื้นที่
- คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 163/2567 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตพื้นที่ภาคเหนือ
- หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ กร 0004/603 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2568 เรื่อง การขับเคลื่อนและจัดทำแผนพัฒนา ต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตพื้นที่ภาคเหนือ
- แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงาน กปร.
- คู่มือการปฏิบัติงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. และส่วนราชการที่ขอรับสนับสนุนงบประมาณ กปร.)
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562
- แนวทางปฏิบัติรองรับการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 5877 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2567 เรื่อง การแต่งตั้งหรือปรับปรุงคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัด
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 82 ลงวันที่ 3 มกราคม 2568 เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือ

- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 4090 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2568 เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัด
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 3477/2568 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2568 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับและติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ด้วยกระบวนการ One Plan กระทรวงมหาดไทย
- คำสั่งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 2/2568 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2568 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับและติดตามการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.9/ว 989 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2569 เรื่อง การขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่และสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของจังหวัด ด้วยกระบวนการ One Plan

ดาวน์โหลดรายการเอกสารภาคผนวก

คู่มือการบริหารจัดการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ **ONE PLAN**